

ZADBAJ O SWÓJ BIZNES

ZABEZPIECZ SWOJE INTERESY

Zabezpiecz płatności w transakcjach

Jednym z najczęstszych problemów, z jakim spotykamy się w naszej praktyce jest brak należytego zabezpieczenia transakcji.

Sprawdzenie kondycji finansowej przyszłego partnera, to jeden z najważniejszych etapów podjęcia współpracy, o jakim powinien pamiętać każdy przedsiębiorca.

Warto jednak mieć na uwadze, iż zawarcie kontraktu ze sprawdzonym i wiarygodnym partnerem to nie wszystko. Nie można zapomnieć o należywym zabezpieczeniu biznesu przed utratą płynności finansowej w razie nierzetelności kontrahenta, a tym samym zadbaniu o skuteczne dochodzenie ewentualnych roszczeń.

Już na etapie sporządzania umowy przedsiębiorca powinien wprowadzić do niej odpowiednie zapisy i rozważyć w tym celu wykorzystanie instrumentów ułatwiających dochodzenie roszczeń, takich jak:

- Gwarancja bankowa
- Poręczenie
- Przewłaszczenie na zabezpieczenie
- Weksel
- Hipoteka
- Zastaw
- Oświadczenie o poddaniu się egzekucji

A gdy do zawarcia umowy już doszło, możliwe jest skorzystanie z następujących instytucji:

- Przystąpienie do długu
- Uznanie długu
- Zawezwanie do próby ugodowej

Gwarancja bankowa

Czym jest gwarancja bankowa?

Gwarancja bankowa to nic innego, jak umowa zawarta pomiędzy zleceniodawcą (przedsiębiorcą), a bankiem (gwarantem). Polega na zleceniu bankowi wypłaty określonej sumy pieniężnej, tj. **kwoty gwarancyjnej** na rzecz określonego w umowie podmiotu (drugiego przedsiębiorcy) zwanego **beneficjentem gwarancji**.

Przy zawieraniu gwarancji bankowej ważną rolę odgrywa **kwota gwarantowana**, czyli kwota zabezpieczająca transakcję. Może być ona wyrażona w walucie krajowej lub obcej.

Gwarancja bankowa stanowi korzystne zabezpieczenie dla obu stron transakcji. Celem uzyskania kwoty, beneficjent musi zwrócić się do banku (gwaranta) przedstawiając odpowiednie dokumenty, a w niektórych sytuacjach wystarczy oświadczenie o niespełnieniu świadczenia przez dłużnika.

Warto tutaj podkreślić, że gwarancje bankowe są uznawane również **poza granicami kraju**, co oznacza, że możliwe jest także ich stosowanie w przypadku transakcji międzynarodowych.

Gwarancja bankowa może być wystawiona w **formie elektronicznej** i podpisana bezpiecznym podpisem kwalifikowanym. Zgodnie z przepisami e-gwarancja jest traktowana na równi z gwarancją bankową sporządzoną w formie papierowej.

W obrocie stosowana jest również gwarancja ubezpieczeniowa. Jest to instrument podobny do gwarancji bankowej, z tym że wystawiają go instytucje ubezpieczeniowe.

Zalety

- brak konieczności występowania na drogę sądową lub wszczęcia windykacji względem drugiej strony transakcji;
- wiarygodność względem partnera biznesowego;
- silniejsza pozycja w trakcie negocjacji z kontrahentami (po przedstawieniu gwarancji możliwe jest np. wynegocjowanie dłuższego terminu płatności);
- wypłata środków na podstawie jasnych kryteriów przez bank;
- w przypadku elektronicznej gwarancji bankowej – krótszy czas dostarczenia na wskazany adres e-mail zleceniodawcy bądź też bezpośrednio do beneficjenta oraz możliwość archiwizowania gwarancji w elektronicznym archiwum, a przy tym prosta i bezpieczna weryfikacja podpisów elektronicznych.

Wady

- ustanowienie gwarancji wiąże się z opłatami ponoszonymi na rzecz gwaranta – banku.

Poręczenie

Czym jest poręczenie?

Poręczenie stanowi uregulowaną w Kodeksie cywilnym **umowę, która zawierana jest pomiędzy wierzycielem a poręczycielem**. Na jej podstawie poręczyciel zobowiązuje się względem wierzyciela wykonać zobowiązanie na wypadek, gdyby dłużnik zobowiązania nie wykonał.

Umowa poręczenia należy do kategorii **osobistych zabezpieczeń wiarytelności**, której sposób realizacji polega na możliwości dochodzenia przez wierzyciela należności nie z określonej rzeczy, jak w przypadku zabezpieczeń rzeczowych, lecz co do zasad z całego majątku osoby, która zabezpieczenie ustanowiła.

Ma ona charakter **akcesoryjny** (niesamodzielny). Istnienie oraz zakres zobowiązania poręczyciela zależne są od zobowiązania głównego. Jeżeli zobowiązanie główne wygasa (np. w wyniku wykonania zobowiązania), wygasa także poręczenie.

Możliwe jest poręczenie za **dług przyszły**. Dla ważności takiego zobowiązania konieczne jest określenie wysokości, do jakiej poręczyciel będzie ponosił odpowiedzialność. Z uwagi na to, że bezterminowe poręczenie za dług przyszły może zostać odwołane przed powstaniem długu, wskazane jest także określenie terminu, do którego poręczyciel jest związany umową.

W braku odmiennego zastrzeżenia, poręczyciel jest odpowiedzialny jak współdłużnik solidarny. Dług poręczyciela staje się wymagalny z chwilą opóźnienia się przez dłużnika ze spełnieniem świadczenia głównego.

Dla powstania odpowiedzialności poręczyciela, nie jest konieczne pozwanie dłużnika (chyba, że umowa poręczenia stanowi inaczej). Wierzyciel może dochodzić zaspokojenia tylko od poręczyciela.

Zalety

- poręczyciel odpowiada wobec wierzyciela osobiście całym swoim majątkiem;
- możliwe jest przyjęcie współodpowiedzialności za dług przez podmiot o silniejszej pozycji ekonomicznej niż pierwotny dłużnik;
- wierzyciel może dochodzić zaspokojenia zarówno od dłużnika głównego jak i od poręczyciela, wybierając najkorzystniejszą dla siebie opcję; do prowadzenia postępowania przeciwko poręczycielowi nie jest konieczne wykazanie, że nie było możliwe uzyskanie świadczenia od dłużnika głównego.

Wady

- poręczenie jest akcesoryjne w stosunku do długu głównego, a jego istnienie i zakres zależy od istnienia długu głównego;
- celem zaspokojenia roszczenia konieczne jest wystąpienie na drogę sądową przeciwko poręczycielowi (chyba, że poręczenie połączone jest z poddaniem się przez poręczyciela egzekucji w trybie art. 777 k.p.c).

Przewłaszczenie na zabezpieczenie

Czym jest przewłaszczenie na zabezpieczenie?

Przewłaszczenie na zabezpieczenie to sposób zabezpieczenia wierzytelności polegający na **przeniesieniu na wierzyciela własności** rzeczy lub innych praw majątkowych do czasu zaspokojenia wierzytelności.

Przewłaszczenie na zabezpieczenie nie jest uregulowane w przepisach prawa. Jedyny wyjątek stanowi art. 101 Prawa bankowego, który dopuszcza stosowanie tego zabezpieczenia przez banki (ale tylko w odniesieniu do rzeczy ruchomych i papierów wartościowych) oraz fragmentarycznie reguluje zasady postępowania w przypadku przewłaszczenia rzeczy oznaczonych co do gatunku lub zbioru rzeczy.

Korzystanie z tego instrumentu opiera się **na zasadzie swobody umów**.

Przedmiotem przewłaszczenia na zabezpieczenie **mogą być nieruchomości** (tym prawo użytkowania wieczystego) oraz **rzeczy ruchome**, zarówno określone co do tożsamości jak i co do gatunku.

Zbliżonym instrumentem jest **przeniesienie na zabezpieczenie wierzytelności** (np. z tytułu czynszu najmu) i innych praw majątkowych (n.p. praw własności intelektualnej, prawa do spadku etc.). Przedmiotem przewłaszczenia **może być także zbiór rzeczy**.

Przewłaszczenie na zabezpieczenie występuje w dwóch formach:

- **bezwarunkowego przeniesienia** własności rzeczy na wierzyciela wraz z zobowiązaniem się wierzyciela do zwrotnego przeniesienia własności po spłacie wierzytelności, w drodze kolejnej umowy. Rozwiązanie to stosowane jest z reguły w przypadku nieruchomości, może być jednak stosowane także w odniesieniu do ruchomości oraz wierzytelności;
- **przeniesienia własności rzeczy lub innego prawa majątkowego na wierzyciela** pod warunkiem rozwiązującym spłaty wierzytelności. W takim przypadku własność rzeczy jest zwrotnie przenoszona na dłużnika w momencie spłaty zaciągniętego zobowiązania. Ze względu na zakaz przenoszenia własności nieruchomości pod warunkiem, forma ta może być wykorzystana tylko w odniesieniu do rzeczy ruchomych i wierzytelności.

Przewłaszczana rzecz może stanowić zarówno własność dłużnika, jak i osoby trzeciej.

Elementem umowy przewłaszczenia na zabezpieczenie jest **zobowiązanie wierzyciela względem zbywcy** do korzystania z nabytej rzeczy lub prawa wyłącznie w zakresie, w jakim jest to potrzebne dla zabezpieczenia wierzytelności. Z reguły zbywcy przysługuje nadal prawo korzystania z przewłaszczonej rzeczy lub prawa.

Przewłaszczenie na zabezpieczenie

Różnica między przewłaszczeniem na zabezpieczenie a hipoteką lub zastawem polega na sposobie zaspokojenia wierzyciela z przedmiotu zabezpieczenia. W przypadku przewłaszczenia na zabezpieczenie wierzyciel jest właścicielem przedmiotu zabezpieczenia i może zaspokoić swoją wierzytelność bez konieczności prowadzenia postępowania egzekucyjnego. W szczególności może przedmiot zaspokojenia sprzedać albo oddać do odpłatnego korzystania.

Zalety

- przywłaszczenie na zabezpieczenie nie wymaga od wierzyciela prowadzenia postępowania egzekucyjnego, co znacząco upraszcza uzyskanie zaspokojenia wierzytelności w porównaniu do hipoteki i zastawu;
- przedmiot zabezpieczenia pozostaje w posiadaniu dłużnika, co nie będzie możliwe w przypadku np. zastawu zwykłego;
- możliwe jest objęcie przeniesieniem na zabezpieczenie różnych praw majątkowych, np. wierzytelności z tytułu czynszu najmu, wynagrodzenia etc.

Wady

- brak regulacji prawnych, jak również oparcie tego instrumentu na praktyce rynkowej i orzeczeniach sądowych, budzi szereg kontrowersji oraz wątpliwości prawnych, w szczególności w odniesieniu do przewłaszczenia nieruchomości;
- poważne ryzyka po stronie dłużnika dokonującego przewłaszczenia, zwłaszcza konieczność sądowego dochodzenia zwrotnego przeniesienia nieruchomości w przypadku naruszenia zobowiązania przez wierzyciela;
- w przypadku przewłaszczenia rzeczy ruchomych dłużnik pozostaje ich posiadaczem i może zbyć taką rzecz z naruszeniem postanowień umowy przewłaszczenia; wierzyciel musi w takim przypadku wykazać bezskuteczność takiego zbycia.

Weksel

Czym jest weksel?

Weksel to **papier wartościowy zawierający pisemne zobowiązanie do zapłaty** (weksel własny) lub polecenie zapłaty (weksel trasowany). Zasady jego wystawiania oraz stosowania są sformalizowane i szczegółowo uregulowane w Prawie wekslowym.

Zobowiązanie wekslowe ma charakter **abstrakcyjny**. Oznacza to, że obowiązek zapłaty określonej sumy pieniężnej wynikającej z weksla jest niezależny od istnienia i ważności tzw. stosunku podstawowego, czyli umowy, jednostronnej czynności prawnej czy innego stosunku prawnego leżącego u podstaw zaciągnięcia zobowiązania wekslowego.

Dłużnik wekslowy nie może podnosić zarzutów z tytułu wspomnianego stosunku podstawowego, gdyż nawet nieważność takiego zobowiązania, czy też jego wady, nie mają wpływu na kwestię dochodzenia roszczeń z weksla.

Istotnym ułatwieniem w dochodzeniu należności, jakie niesie za sobą posiadanie zabezpieczenia w postaci weksla, jest możliwość wystąpienia przeciwko dłużnikowi z pozwem w postępowaniu nakazowym na podstawie art. 485 §1 KPC, co pozwala na dużo szybsze uzyskanie tytułu wykonawczego (pod warunkiem jednak, że nakaz nie zostanie zaskarżony).

Wystąpienie z powództwem na podstawie ww. artykułu jest również rozwiązaniem znacznie tańszym w porównaniu do standardowego powództwa, gdyż wiąże się z koniecznością uiszczenia jedynie 1/5 opłaty od pozwu

W przypadku, w którym nakaz zapłaty zostanie wydany na podstawie weksla, złożenie przez dłużnika zarzutów od nakazu zapłaty jest zdecydowanie utrudnione i wiąże się z koniecznością uiszczenia opłaty.

Ponadto weksel **może być przedmiotem obrotu**. Wierzyciel może przenieść zarówno weksel z terminem płatności, który został przekroczony, jak i ten, którego termin jeszcze nie upłynął. Daje to wierzycielowi dodatkową możliwość dochodzenia roszczeń, ponieważ zamiast decydować się na egzekwowanie długu na podstawie weksla, może go zbyć (np. firmie zajmującej się obrotem wierzytelnościami).

Należy mieć na uwadze, iż niedopełnienie warunków formalnych sprawi, że weksel będzie nieważny. Warto więc pamiętać o bardzo **dokładnym sporządzaniu weksla**.

Zalety

- brak dodatkowych opłat za ustanowienie zabezpieczenia;
- ułatwienia procesowe w dochodzeniu należności;
- możliwość zbycia wierzytelności.

Wady

- celem zaspokojenia roszczenia wciąż konieczne jest wystąpienie na drogę sądową (choć łatwiejszą i tańszą niż w przypadku roszczenia niezabezpieczonego wekslem).

Hipoteka

Czym jest hipoteka?

Przy wysokiej kwocie wierzytelności warto rozważyć **obciążenie nieruchomości dłużnika hipoteką**. Dzięki temu instrumentowi, wierzyciel będzie mógł dochodzić zaspokojenia swoich wierzytelności z obciążonej nieruchomości, bez względu na to, czyją jest własnością. Nadto, podmiot zabezpieczony hipoteką ma pierwszeństwo przed wierzycielami osobistymi właściciela nieruchomości obciążonej.

Oprócz samej nieruchomości, przedmiotem hipoteki może być również **udział we współwłasności nieruchomości**, czy prawo użytkownika wieczystego wraz z budynkami i urządzeniami wzniesionymi na danym gruncie, stanowiącymi własność użytkownika wieczystego.

Hipotekę można także ustanowić na **spółdzielczym własnościowym prawie do lokalu** oraz na wierzytelności hipotecznej.

Hipoteką można zabezpieczyć **wierzytelność pieniężną**, w tym również wyrażoną w walucie obcej. Możliwe jest również zabezpieczenie hipoteką wierzytelności przyszłej

Podobnie jak w przypadku zastawu rejestrowego, istnieje możliwość powołania **administratora hipoteki**, zwłaszcza w sytuacji, w której kilka różnych podmiotów pragnie zabezpieczyć hipoteką swoje wierzytelności, służące sfinansowaniu tego samego przedsięwzięcia. Administratorem może być zarówno jeden z wierzycieli, jak i osoba trzecia.

Możliwe jest również ustanowienie **hipoteki przymusowej** na wszystkich nieruchomościach dłużnika bez jego wiedzy i zgody. Będzie to możliwe, kiedy wierzytelność danego wierzyciela zostanie stwierdzona odpowiednim tytułem wykonawczym.

Należy pamiętać, że istnieje możliwość żądania zmniejszenia sumy hipoteki, jeżeli zabezpieczenie hipoteczne jest nadmierne.

Ewentualna egzekucja z hipoteki ma na celu odzyskanie należności przez wierzyciela poprzez sprzedaż nieruchomości w drodze licytacji.

Zalety

- zabezpieczenie z hipoteki jest skuteczne bez względu na zmianę właściciela nieruchomości;
- możliwość zabezpieczenia kilku wierzytelności przysługujących jednemu wierzycielowi;
- przedawnienie wierzytelności zabezpieczonej hipoteką nie wpływa na możliwość zaspokojenia z nieruchomości;
- hipoteka zabezpiecza mieszczące się w sumie hipoteki roszczenia o odsetki oraz o przyznane koszty postępowania, a nawet inne roszczenia o świadczenia uboczne, jeżeli zostały wymienione w dokumencie stanowiącym podstawę wpisu hipoteki do księgi wieczystej.

Wady

- wymaga poniesienia kosztów związanych z ustanowieniem i wpisem hipoteki;
- długi okres oczekiwania na wpis hipoteki do księgi wieczystej;
- długi czas trwania postępowania egzekucyjnego.

Zastaw

Zastaw stanowi jedną z najpowszechniejszych form zabezpieczenia wierzytelności, w ramach której **zastawca (dłużnik) zabezpiecza wykonanie danego świadczenia na rzecz zastawnika (wierzyciela)** poprzez obciążenie danej rzeczy ruchomej (lub prawa zbywalnego) prawem zaspokojenia się z niej przez wierzyciela.

Wśród różnych form tego zabezpieczenia możemy wymienić m.in. zastaw zwykły, rejestrowy, finansowy, a także zastaw ustawowy na rzeczach wniesionych do przedmiotu najmu.

Zastaw zwykły

Zastaw zwykły polega na wydaniu rzeczy wierzycielowi. Można nim zabezpieczyć wierzytelność zarówno już istniejącą, jak i przyszłą, warunkową, pieniężną lub niepieniężną.

Zastawić można każdą rzecz, o ile jest ona możliwa do oznaczenia (tj. wskazania), zbywalna oraz posiada możliwą do ustalenia wartość majątkową.

W konsekwencji, przedmiotem zastawu mogą być m.in. rzeczy ruchome (zarówno te oznaczone co do tożsamości, jak i gatunku), w tym udział we współwłasności rzeczy ruchomej oraz prawa zbywalne. Ustanowienie zastawu wymaga **zawarcia umowy pomiędzy właścicielem rzeczy oraz wierzycielem**, a także wydania rzeczy wierzycielowi (lub osobie trzeciej, jeśli strony umowy tak postanowiły).

W przypadku wystąpienia potrzeby zabezpieczenia różnych wierzytelności można ustanowić kilka zastawów na jednej rzeczy. Ponadto, istnieje możliwość ustanowienia zastawu przez osobę trzecią.

Zastaw jest skuteczny erga omnes, tj. wobec wszystkich. Dzięki temu wierzyciel może dochodzić zaspokojenia z rzeczy obciążonej bez względu na to czyją stała się własnością i z pierwszeństwem przed wierzycielami osobistymi właściciela rzeczy, z wyjątkiem tych, którym z mocy ustawy przysługuje pierwszeństwo.

Zalety

- możliwość ustanowienia również zastawu na prawach;
- możliwość zabezpieczenia równocześnie wielu wierzytelności.

Wady

- przedmiot zastawu zwykłego powinien być co do zasady wydany wierzycielowi lub osobie trzeciej;
- możliwa utrata wartości przez przedmiot zastawu w przypadku dłuższych okresów trwania zabezpieczenia.

Zastaw

Zastaw rejestrowy

Różni się zasadniczo od zastawu zwykłego tym, że dla jego skuteczności **nie jest wymagane wydanie rzeczy wierzycielowi**. Tym samym rzecz obciążona zastawem pozostaje we władaniu zastawcy (dłużnika), a wydanie rzeczy zastawnikowi zostaje zastąpione wpisem do specjalnego rejestru (który decyduje o powstaniu prawa). Dzięki temu, nikt nie może tłumaczyć się nieznajomością wpisu w rejestrze zastawów. Ponadto, ustanawiając zastaw rejestrowy należy wskazać najwyższą sumę zabezpieczenia.

Zastaw rejestrowy charakteryzuje się możliwością ustanowienia administratora. Jest nim jeden z wierzycieli, który nabywa zabezpieczenie do własnego majątku. Wyjątek od tej zasady istnieje jedynie, gdy zastaw rejestrowy zabezpiecza wierzytelności z tytułu dłużnych papierów wartościowych emitowanych w serii. W takiej sytuacji dopuszczalne jest wyznaczenie osoby trzeciej jako administratora. Można również przenieść zastaw rejestrowy na nowego administratora, co nie powoduje jednoczesnego przeniesienia zabezpieczonych wierzytelności.

Formuła zastawu rejestrowego umożliwia ustanowienie zabezpieczenia rzeczowego o **charakterze generalnym**.

Oznacza to, że można obciążyć zastawem rejestrowym zbiór wszystkich rzeczy ruchomych i zbywalnych praw majątkowych należących do zastawcy (dokładniej: wchodzących w skład jego przedsiębiorstwa lub gospodarstwa rolnego), bez szczegółowego ich oznaczenia w umowie zastawniczej.

Wierzyciel ma prawo żądać **zaspokojenia z przedmiotu zastawu** w drodze postępowania egzekucyjnego. Jednakże strony mogą uregulować w umowie kwestie zaspokojenia wierzyciela na trzy sposoby:

- poprzez przejęcie na własność przedmiotu zastawu;
- sprzedaż w drodze przetargu publicznego;
- z dochodów uzyskanych z przedsiębiorstwa dłużnika.

Zalety

- możliwość pozostawania przedmiotu zastawu w posiadaniu właściciela;
- zabezpieczenie roszczenia o odsetki, roszczenia o zwrot kosztów zaspokojenia zastawnika oraz inne roszczenia uboczne, jeżeli wskazano je w umowie zastawniczej.

Wady

- konieczność poniesienia kosztów ustanowienia zastawu rejestrowego.

Zastaw

Omawiając tematykę zastawu należy wskazać również, że każdorazowo z mocy ustawy powstaje **zastaw na rzeczach wniesionych do przedmiotu najmu**. Jego celem jest zabezpieczenie płatności czynszu oraz świadczeń dodatkowych przez najemcę. Zasadniczo istnieje możliwość wyłączenia takiego rodzaju zabezpieczenia w umowie najmu.

Zastaw finansowy

Jest to formuła zabezpieczenia **ustanawiana na środkach pieniężnych**, wierzytelnościach kredytowych oraz instrumentach finansowych (takich jak rachunek papierów wartościowych, rachunek zbiorczy).

Zastaw finansowy może być ustanowiony jedynie na rzecz jednej z wymienionych w ustawie instytucji finansowych (np. banku, instytucji kredytowej, zakładu ubezpieczeń).

Ponadto, strony umowy zastawu finansowego mogą ustanowić tzw. klauzulę kompensacyjną, która może prowadzić do wzajemnego potrącania wierzytelności, również jeszcze niewymagalnych.

Zalety

- zwykła forma pisemna jest wystarczająca dla zawarcia umowy zastawu finansowego;
- możliwe jest ustanowienie klauzuli kompensacyjnej w przypadku zastawu finansowego.

Wady

- w przypadku zastawu finansowego nie można powołać administratora zastawu.

Oświadczenie o poddaniu się egzekucji

Czym jest oświadczenie o poddaniu się egzekucji?

Oświadczenie o poddaniu się egzekucji to **akt notarialny zawierający dobrowolne poddanie się egzekucji** przez dłużnika na rzecz konkretnego wierzyciela, uregulowane w art. 777 § 1 pkt 4,5,6 Kodeksu postępowania cywilnego.

Notarialne poddanie się egzekucji przez dłużnika znacznie skraca drogę do postępowania egzekucyjnego w wypadku spełnienia uzgodnionych przesłanek. Akt notarialny zawierający oświadczenie dłużnika o poddaniu się egzekucji stanowi tytuł egzekucyjny.

Poprzez powyższe oświadczenie możemy zabezpieczyć nie tylko zapłatę kwoty pieniężnej, ale także wydanie przedmiotu umowy, jeżeli wydanie to jest z różnych przyczyn odłożone na termin późniejszy.

W wypadku spełnienia konkretnych przesłanek określonych w akcie notarialnym, wierzyciel składa do sądu wniosek o nadanie aktowi klauzuli wykonalności. Akt zaopatrzony w klauzulę wykonalności stanowi tytuł wykonawczy, który można skierować wprost do egzekucji.

Zalety

- nie wymaga konieczności prowadzenia sporu sądowego, a jedynie złożenia wniosku o nadanie klauzuli wykonalności. Sąd bada, czy akt notarialny spełnia wymogi formalne wyznaczone przez przepisy, a także czy faktycznie istnieje zdarzenie uprawniające wierzyciela do wszczęcia egzekucji.

Wady

- oświadczenie musi wynikać z woli strony, która decyduje się poddać egzekucji na wypadek niewypełnienia zobowiązania wynikającego z umowy;
- za sporządzenie aktu pobierana jest taksa notarialna, uzależniona od wysokości kwoty zobowiązania.

Przystąpienie do długu

Czym jest przystąpienie do długu?

Przystąpienie do długu jest umową prowadzącą do **przekształcenia podmiotowego zobowiązania, polegającego na zwiększeniu grona dłużników**, co oznacza przyjęcie współodpowiedzialności za dług dodatkowo przez osobę trzecią.

W przypadku zawarcia umowy o przystąpienie do długu, wierzyciel będzie miał możliwość dochodzenia wierzytelności nie tylko od swojego pierwotnego kontrahenta/dłużnika, ale także od osoby przystępującej.

W wyniku stosunkowo prostej czynności, wierzyciel może zwiększyć swoją ochronę przez **dobanie nowej osoby, z majątku której może bezpośrednio dochodzić zaspokojenia roszczenia**.

Umowa o przystąpienie do długu może zostać zawarta jako umowa pomiędzy dotychczasowym dłużnikiem i dłużnikiem przystępującym, albo jako umowa pomiędzy wierzycielem i nowym dłużnikiem.

Przystąpienie do długu nie zostało uregulowane w Kodeksie cywilnym i stanowi umowę nienazwaną, stworzoną przez praktykę opierającą się o **zasadę swobody umów**. Do jej zawarcia nie jest konieczne zachowanie szczególnej formy umowy.

Możliwe jest przystąpienie do długu już istniejącego, jak i do długu przyszłego.

Co ważne, zawarcie umowy po powstaniu długu wiąże się zazwyczaj z jednoczesnym uznaniem długu, a co za tym idzie, z przerwaniem biegu przedawnienia.

Zalety

- prosty mechanizm ustanowienia zabezpieczenia (umowa dla swej ważności nie musi być zawarta w żadnej szczególnej formie);
- bezkosztowe ustanowienie zabezpieczenia;
- możliwość dochodzenia zaspokojenia od więcej niż jednego podmiotu;
- możliwość przyjęcia współodpowiedzialności za dług przez podmiot o silniejszej pozycji ekonomicznej niż pierwotny dłużnik;
- możliwość przerwania biegu przedawnienia, w przypadku w którym umowa zostaje zawarta po powstaniu długu.

Wady

- zawarcie takiej umowy zależy od woli osoby przystępującej do długu;
- ryzyko przystąpienia do długu przez podmiot nieposiadający zdolności do spłaty długu.

Uznanie długu

Czym jest uznanie długu?

Uznanie długu to **potwierdzenie ze strony dłużnika, że dług istnieje** i dłużnik jest go świadomy.

Zagadnienie uznania długu ma doniosłe praktyczne znaczenie, gdyż zgodnie z art. 123 § 1 pkt 2 Kodeksu cywilnego, uznanie długu stanowi przesłankę przerwania biegu przedawnienia. Ponadto, stanowi istotne ułatwienie w dochodzeniu wierzytelności na drodze sądowej.

Uznanie długu może być:

- **dokonane wprost** (jest to tzw. uznanie właściwe). Uznanie właściwe długu ma postać umowy między wierzycielem a dłużnikiem. Zawarcie takiej umowy nie wymaga dochowania formy szczególnej (może być dokonane ustnie);
- **dorozumiane** (jest to tzw. uznanie niewłaściwe), czyli wyinterpretowane pośrednio z zachowania czy oświadczeń dłużnika. Jako przykłady uznania niewłaściwego w piśmiennictwie i orzecznictwie wskazuje się m.in.: częściowe zaspokojenie roszczenia, zapłatę odsetek, prośbę o zwolnienie z długu, o rozłożenie spłaty na raty lub o zmianę terminu płatności. Jednak samo przyjęcie faktury, a nawet przyjęcie faktury i zapłata, ale bez wskazania, na poczet którego długu spełniane jest świadczenie, nie może być zakwalifikowane jako uznanie długu.

Uogólniając, uznaniem niewłaściwym jest każde działanie dłużnika, z którego wynika, że ma on świadomość istnienia roszczenia. Skuteczność uznania niewłaściwego nie jest zaś uzależniona od istnienia zamiaru dłużnika wywołania skutku w postaci przerwania biegu przedawnienia.

Takie uznanie nie może zostać odwołane ani cofnięte. Z technicznego punktu widzenia może przybrać formę wypowiedzi albo innego działania. Istotne jest, aby zachowanie zobowiązanego uzasadniało przekonanie wierzyciela, że dłużnik ma świadomość istnienia obowiązku, a co za tym idzie – oczekiwanie uprawnionego, że świadczenie zostanie przez niego spełnione.

Uznanie długu poza przerwaniem przedawnienia może stanowić istotne ułatwienie procesowe dla wierzyciela:

- samo w sobie uznanie długu, czy to właściwe czy niewłaściwe, powoduje ułatwienie dowodzenia istnienia wierzytelności przed sądem;
- uznanie właściwe dokonane na piśmie stanowi, zgodnie z art. 485 § 1 Kodeksu postępowania cywilnego, przesłankę wydania nakazu zapłaty w postępowaniu nakazowym.

Uznanie długu

Postępowanie nakazowe cechuje przede wszystkim szybsze i mniej kosztowne rozpoznanie sprawy przez sąd (opłata za pozew w postępowaniu nakazowym wynosi $\frac{1}{4}$ opłaty stosunkowej, czyli 1,25% wartości przedmiotu sporu).

Postępowanie nakazowe w początkowej fazie toczy się bez wiedzy dłużnika i zakończone jest nakazem zapłaty wydanym bez rozprawy, doręczanym dłużnikowi razem z pozwem. Dłużnik w takiej sytuacji dowiaduje się o sprawie sądowej, gdy jest już wydany przeciwko niemu nakaz zapłaty. Przy tym nakaz zapłaty stanowi tytuł zabezpieczenia (wierzyciel może na jego podstawie zwrócić się do komornika o np. zajęcie rachunku bankowego dłużnika). Uchylenie takiego nakazu jest utrudnione i połączone z koniecznością złożenia przez dłużnika zarzutów podlegających opłacie sądowej.

W porównaniu do standardowego postępowania, sytuacja dłużnika w postępowaniu nakazowym jest o wiele bardziej utrudniona.

Uznanie niewłaściwe może doprowadzić do wydania nakazu zapłaty w postępowaniu upominawczym. Takie postępowanie jest łagodniejsze w skutkach dla dłużnika niż postępowanie nakazowe, ale także poprawia pozycję procesową wierzyciela i stanowi dla niego ułatwienie w dochodzeniu roszczeń.

Zalety

- możliwość przerwania biegu przedawnienia roszczenia;
- ułatwienie dochodzenie zaspokojenia na drodze sądowej.

Wady

- właściwe uznanie długu nie jest łatwe do uzyskania i zależy od woli dłużnika;
- w razie uzyskania uznania długu, nadal konieczne jest wystąpienie na drogę sądową w celu dochodzenia wierzytelności.

Zawezwanie do próby ugodowej

Czym jest zawezwanie do próby ugodowej?

Zawezwanie do próby ugodowej jest pismem procesowym wnoszonym do sądu przez jedną ze stron sporu.

Jego celem jest **zainicjowanie postępowania pojednawczego**. Wniosek zawezwania do próby ugodowej musi spełniać wymogi formalne dotyczące pisma procesowego, określone w art. 126-128 Kodeksu postępowania cywilnego. Należy opisać przedmiot sporu, roszczenia z nim związane, a także przedstawić propozycje ugodowe.

Sprecyzowanie żądania nie musi być tak ściśle, jak w przypadku pozwu. Nie jest tutaj wymagane przytoczenie faktów ani dowodów na poparcie żądań. W treści wnoszący musi przedstawić propozycje ugodowe dotyczące warunków zapłaty, terminów czy ewentualnego rozłożenia na raty.

W postępowaniu pojednawczym z zasady nie prowadzi się postępowania dowodowego.

Wniosek o zawezwanie do próby ugodowej wnosi się zawsze **do sądu rejonowego, właściwego dla przeciwnika**, a w braku podstaw do ustalenia tej właściwości **do sądu rejonowego właściwego dla miejsca zamieszkania/siedziby wzywającego**.

Od wniosku o zawezwanie do próby ugodowej w sprawach o prawa majątkowe, gdy wartość przedmiotu sporu **nie przekracza 20 000 zł**, pobiera się opłatę stałą **w kwocie 120 zł**.

Od wniosku o zawezwanie do próby ugodowej w sprawach o prawa majątkowe, gdy wartość przedmiotu sporu **przekracza 20 000 zł**, pobiera się opłatę stałą **w kwocie 300 zł**.

W przypadku zawarcia ugody, możliwa jest sytuacja równego rozdzielenia kosztów między stronami. W przypadku niestawiennictwa na sprawie pojednawczej, całkowite koszty mogą zostać nałożone na nieobecną stronę. Jeżeli to wzywający nie stawia się na posiedzenie, sąd na żądanie przeciwnika nakłada na niego obowiązek zwrotu kosztów wywołanych próbą ugodową.

Postępowanie pojednawcze ma charakter fakultatywny. Przeciwnika nie można zobowiązać do udziału w nim. Stawiennictwo stron nie jest obowiązkowe, jednakże niestawiennictwo może wiązać się z konsekwencjami opisanymi powyżej. Postępowanie zazwyczaj ogranicza się do jednego posiedzenia. W przypadku zawarcia ugody, jej treść wprowadzana jest do protokołu, który sporządza się w każdym przypadku.

Ugoda może być podstawą do wszczęcia postępowania egzekucyjnego, w przypadku jej zawarcia wierzyciel uzyskuje więc tytuł egzekucyjny.

Zawezwanie do próby ugodowej

Przed nowelizacją Kodeksu cywilnego w czerwcu 2022 roku, zawezwanie do próby ugodowej prowadziło do przerwania biegu przedawnienia roszczenia (co do roszczeń określonych w zawezwaniu co do przedmiotu i wysokości żądania). W ocenie orzecznictwa takie rozwiązanie okazało się w praktyce przedmiotem nadużyć w postaci składania wniosków o zawezwanie do próby ugodowej bez rzeczywistej chęci zawarcia ugody, a w celu wydłużenia okresu zaskarżalności poprzez doprowadzenie do przerwania biegu przedawnienia.

W związku z powyższym, na mocy wprowadzonego w 2022 roku art. 121 pkt 6 Kodeksu cywilnego, złożenie wniosku o zawezwanie do próby ugodowej prowadzi do zawieszenia biegu terminu przedawnienia, nie jego przerwania. W przypadku roszczeń objętych wnioskiem o zawezwanie do próby ugodowej bieg przedawnienia nie rozpoczyna się, a rozpoczęty ulega zawieszeniu na czas trwania postępowania pojednawczego.

Zalety

- niskie koszty postępowania;
- uzyskanie tytułu egzekucyjnego w przypadku zawarcia ugody;
- zawieszenie biegu terminu przedawnienia na czas postępowania.

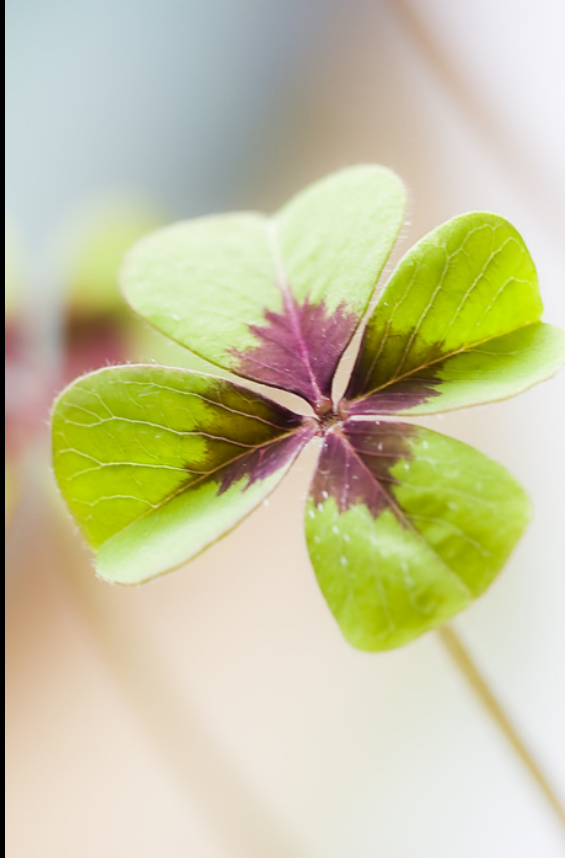
Wady

- fakultatywny charakter postępowania, co zatem oznacza, że przeciwnik nie jest obowiązany brać w nim udziału;
- obciążenie wszystkimi kosztami wnioskującego, w przypadku jego niestawiennictwa.

Nasi eksperci

Mając na uwadze okazały katalog zabezpieczeń w transakcjach, należy umiejętnie dobrać te, które będą najbardziej efektywne, czyli proste i skuteczne.

Eksperti Baker Tilly Legal Poland do każdego klienta, jaki i każdego przypadku podchodzą w sposób indywidualny, proponując zabezpieczenia, które najlepiej zabezpieczą interesy danego klienta.

Katarzyna Koszel-Zawadka

Partner I Radca Prawny
Szefowa warszawskiego biura
kancelarii

katarzyna.koszel-zawadka@bakertilly.pl

Piotr Łaska

Partner I Radca Prawny
piotr.laska@bakertilly.pl

Barbara Kostyra-Górnika

Senior Associate I Adwokat
barbara.kostyra-gornik@bakertilly.pl

Baker Tilly Legal Poland

Baker Tilly Legal Poland to kancelaria prawna skoncentrowana na obsłudze przedsiębiorców we wszystkich kluczowych obszarach ich działalności. Jesteśmy obecni na rynku od 2018 roku.

Będąc członkiem **Baker Tilly International** oraz **Grupy TPA**, łączymy zalety zintegrowanej usługi „one-stop shop” z bogatym doświadczeniem tradycyjnej kancelarii prawnej oraz zasięgiem międzynarodowej grupy doradczej.

Nasz zespół tworzą eksperci z wieloletnim doświadczeniem na rynku polskim oraz międzynarodowym. To uznani praktycy doskonale zaznajomieni zarówno z polskimi, jak również międzynarodowymi standardami transakcyjnymi.

Baker Tilly Legal Poland to jedna z najlepszych kancelarii prawnych w rankingu The Legal 500, wyróżniona w kategorii Real Estate.

Naszym celem jest dostarczanie klientom rozwiązań optymalnie dostosowanych do ich potrzeb, opartych na najlepszych praktykach branżowych.

Do kluczowych specjalizacji kancelarii należą:

- Prawo korporacyjne i restrukturyzacyjne
- Prawo fuzji i przejęć (M&A)
- Nieruchomości i procesy inwestycyjne
- Prawo infrastrukturalne
- Klient prywatny
- Firmy i fundacje rodzinne
- Kontrakty handlowe
- Bankowość i finanse
- Fundusze inwestycyjne
- Prawo pracy
- Prawo energetyczne
- Fundusze VC/PE
- Prawo nowych technologii

BAKER TILLY LEGAL POLAND

ul. Młyńska 12
61-730 Poznań
tel.: +48 61 630 05 00

Biuro w Warszawie

ul. Przyokopowa 33
01-208 Warszawa
tel.: +48 22 647 99 00

www.bakertilly.pl

e-mail: legal@bakertilly.pl